

แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5

Guidelines for Development of Academic Administration to Increase the
Efficiency of School Administration under the Bangkok Secondary
Educational Service Area Office 1, Group 5

อนันต์ ปิงยศ^{1*} และไตรรัตน์ สิทธิทูล²

¹ผู้ประพันธ์บรรณกิจ หลักสูตรการบริหารการศึกษา สำนักศึกษาทั่วไป วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
อีเมล: 62008113018@siamtechno.ac.th

²หลักสูตรการบริหารการศึกษา สำนักศึกษาทั่วไป วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม อีเมล: sithitool@gmail.com

Anan Pingyos^{1*} and Trirath Sithitool²

^{1*}Corresponding Author, Educational Administration Program, General Education, Siam Technology College,
Email: 62008113018@siamtechno.ac.th

²Educational Administration Program, General Education, Siam Technology College, Email: sithitool@gmail.com

Received: September 11, 2023 / Revised: November 06, 2023 / Accepted: December 13, 2023

บทคัดย่อ

แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารวิชาการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 260 คน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม เรื่อง แนวทางการบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่และการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์และแปลผล

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารวิชาการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน โดยรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา พบว่าสถานศึกษาควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สอดคล้องกับสภาพผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเหมาะสม มุ่งเน้นการวัดและประเมินตามสภาพจริง นำเทคโนโลยีมาช่วยในการวัดและประเมินผล ตามมาตรฐานและตัวชี้วัด มีการตรวจสอบติดตาม และประเมินผล ส่งเสริมความร่วมมือขององค์กร ชุมชน ท้องถิ่น ในการพัฒนาการศึกษา

คำสำคัญ: การบริหารวิชาการ ประสิทธิภาพ การบริหารสถานศึกษา

Abstract

The guidelines for the development of academic administration to increase the efficiency of school administration under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office 1, Group 5. has objectives as follows: 1) to study academic administration to increase the efficiency of school administration and 2) to study guidelines for developing academic administration to increase school administration efficiency, The sample comprised school administrators and teachers from a large specialized school associated with Bangkok Metropolitan Administration Education District 1, Group 5, during the 2020 academic year, totaling 260 individuals. The research utilized questionnaires titled "Guidelines for Enhancing Academic Administration to Improve School Efficiency under Bangkok Secondary Educational Service Area Office 1, Group 5." The data underwent analysis using frequency distribution, percentages, averages, and standard deviation.

The results were as follows: 1) Academic administration to increase the efficiency of school administration. The overall of all five aspects with the overall performance at the highest level, when considered each aspect found that the performance was at the highest level in all aspects. The aspect with the highest average value was the aspect of community promotion for academic strength and coordination in academic's development, and 2) Regarding the guidelines for the development of academic administration to increase the efficiency of the school's administration found that educational institutions should prepare an educational institution curriculum by the basics education core curriculum consistent with the condition of the students by focusing on the students that are quality learning management, Promoting the learning of learners appropriately, focusing on measurement and evaluation according to actual conditions, bringing technology to help measure and evaluate according to standards and indicators, there are inspections, follow-ups, and evaluation, Cooperation with local community organizations is promoted in educational development.

Keywords: Academic Management, Efficiency, School Administration

บทนำ

การบริหารงานวิชาการ มีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา ที่จะต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เพราะการบริหารงานวิชาการที่ถูกต้องเป็นการสร้างนักเรียนให้ มีความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรม งานบริหารงานวิชาการจึงเป็นตัวบ่งชี้ ความสำเร็จของสถานศึกษา โดยพิจารณาจากคุณภาพของผู้เรียน ดังนั้นคุณภาพของผู้เรียนจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริหารงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การบริหารงานด้านวิชาการเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องใช้หลักการในการบริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ Runcharoen (2010) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานภารกิจหลักของการบริหารสถานศึกษา ให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ พิจารณาได้จากการบริหารงานด้านวิชาการ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จากการศึกษารายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2563 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบปัญหาคือโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5 มีผลการสอบได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 (Bangkok Secondary Educational Service Area Office 1, 2020) จากสภาพปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5 เพราะการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเป็นปัจจัยสำคัญในการ บริหารและพัฒนาโรงเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา วางแผน ปรับปรุงการบริหาร และการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5
- 2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 784 คน (Bangkok Secondary Educational Service Area Office 1, 2020)

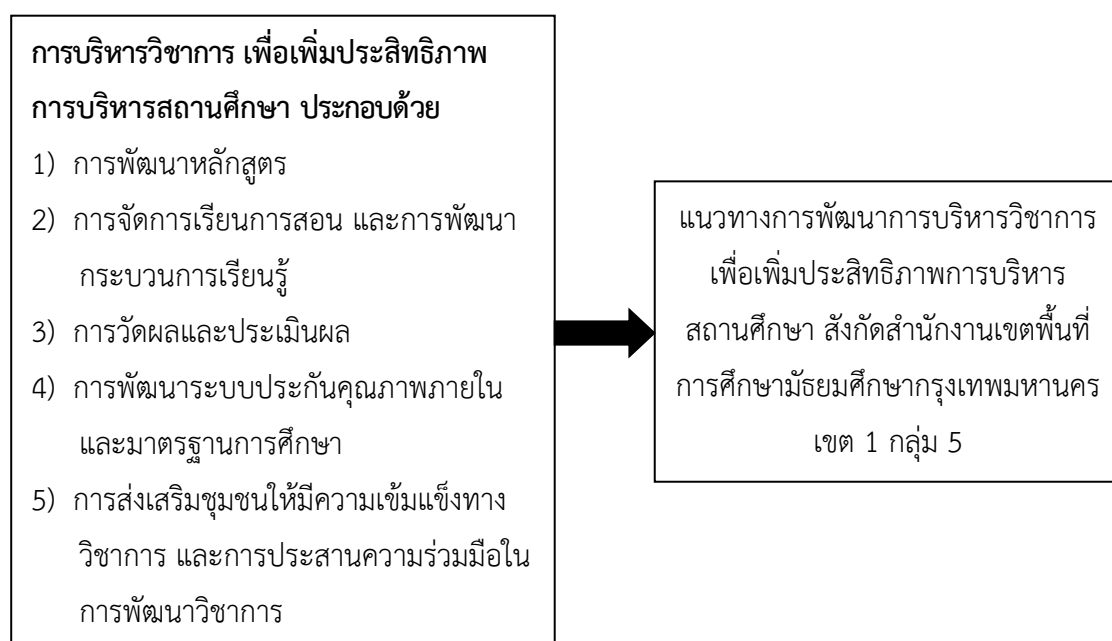
2. กลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 260 คน โดยผู้วิจัยได้หาขนาด

ของตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (Krejcie & Morgan, 1970) และทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของครูในแต่ละโรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5 ผู้วิจัยเลือกศึกษาการบริหารวิชาการ ตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยการบริหารวิชาการ 5 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล 4) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา 5) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ (Office of the Basic Education Commission, 2007) ดังภาพที่ 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารงานในสถานศึกษาให้เกิดคุณภาพ บรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำหนดการบริหารและการจัดการศึกษาไว้ 4 งาน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

2. การบริหารวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติการดำเนินกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลแก่ผู้เรียน

2.1 การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปฏิบัติการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แกไขหลักสูตรสถานศึกษาที่มีอยู่แล้ว หรือจัดทำขึ้นมาใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม สภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

2.2 การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง เป็นกระบวนการที่วางแผนและดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ปลุกฝังความรู้คู่คุณธรรมโดยจัดให้มีการตรวจสอบความรู้พื้นฐาน

2.3 การวัดผลและประเมินผล หมายถึง กระบวนการทดสอบความรู้ความสามารถของนักเรียนแล้วนำผลที่ได้จากการวัดมาตัดสินคุณค่าของสิ่งใด สิ่งหนึ่ง หรือพฤติกรรม แล้วสรุปคุณลักษณะเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.4 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง การปฏิบัติการรับรองการให้การศึกษาซึ่งจะต้องให้ผู้รับบริการเกิดความพอใจ ด้วยกระบวนการวางแผนและการจัดการเพื่อให้เกิดผลผลิตที่เป็นไปตามคาดหวัง

2.5 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติการสำรวจความต้องการความรู้ทางวิชาการ ของชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน และสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนระหว่างชุมชน

3. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงานต่าง ๆ ในการบริหารให้สำเร็จลุล่วงตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 5 โรงเรียน 784 คน (Bangkok Secondary Educational Service Area Office 1, 2020)

2. กลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 260 คน โดยผู้วิจัยได้หาขนาด

ของตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (Krejcie & Morgan, 1970) และทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของครูในแต่ละโรงเรียน

รายชื่อสถานศึกษา		ประชากร (คน)		กลุ่มตัวอย่าง (คน)	
		ผู้บริหาร	ครู	ผู้บริหาร	ครู
1	โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน	3	167	3	53
2	โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์	4	161	4	51
3	โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ธนบุรี	5	151	5	47
4	โรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม	5	148	5	46
5	โรงเรียนศึกษานารีวิทยา	2	138	2	44
รวม		19	765	19	241

3. เครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามของ Apiwattanawan (2016) เรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม มาปรับปรุงและหาค่าความเชื่อมั่นใหม่ เป็นแบบสอบถามในครั้งนี้

1) แบบสอบถาม เรื่อง แนวทางการบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ ข้อมูลทั่วไปของครูและผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา แบบเขียนตอบแสดงความคิดเห็น โดยใช้ข้อคำถามปลายเปิด (Open-ended questions) (Adul pittayaporn, 2017)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถาม เรื่อง แนวทางการบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5 มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการบริหารวิชาการของสถานศึกษา
2. องค์กรประกอบในการบริหารวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการ
3. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถาม และร่างแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการ ให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดในการวิจัย
4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงและแก้ไข
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข พร้อมทั้งนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปร เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ดังนี้ 1) นางธนาภรณ์ ประพันธ์พจน์ ครูชำนาญการพิเศษ (ภาษาไทย) โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ 2) นางนิ่มนวล อยู่เจริญ ครูชำนาญการพิเศษ (คณิตศาสตร์/หัวหน้างานวัดและประเมินผล) โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ 3) นายชวนชัย วรรณสิทธิ์ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา (กลุ่มบริหารงานวิชาการ) โรงเรียนวัดราชโอรส เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ภาษาที่ใช้ ความครอบคลุมในเนื้อหา และ ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดค่าดัชนี คือ IOC (Item Objective Congruence) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าความสอดคล้องของข้อคำถามทั้งฉบับ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จำนวน 44 ข้อ
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ มาสรุปรวบรวมข้อเสนอแนะ และนำมาปรับปรุง และแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ นำเสนอแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและพิจารณา ความเห็นชอบในการจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์
7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูผู้สอนในโรงเรียนวัดราชโอรส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์

แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Srisaet, 2002) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ ตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานของการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม เรื่อง แนวทางการบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5 มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักบริหารทั่วไป หลักสูตรศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการนำเสนอและรับคืนด้วยตนเองการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 5 โรงเรียน

2. ผู้วิจัยได้แบบสอบถามออนไลน์ โดยการส่งหนังสือและ QR-Code แบบสอบถามทาง ไปรษณีย์ จำนวน 5 โรงเรียน โดยแบ่งสัดส่วนตามจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5 ดังนี้ โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน ผู้บริหารจำนวน 3 คน ครูจำนวน 53 คน โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ผู้บริหารจำนวน 4 คน ครูจำนวน 51คนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ธนบุรี ผู้บริหารจำนวน 5 คน ครูจำนวน 47 คนโรงเรียนบางปะกอกวิทยาคมผู้บริหารจำนวน 5 คน ครูจำนวน 46 คนโรงเรียนศึกษานารีวิทยาผู้บริหารจำนวน 2 คน ครูจำนวน 44 คน รวมจำนวนผู้ตอบ แบบสอบถาม 260 คน

3. ผู้วิจัยติดตามการตอบแบบสอบถาม โดยติดต่อผู้รับผิดชอบของแต่ละโรงเรียนทางโทรศัพท์ หลังจากส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปแล้ว 15 วัน

4. การเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บด้วยตนเองแบบออนไลน์ โดยมีผู้ตอบ แบบสอบถามออนไลน์ ทั้งสิ้น 5 โรงเรียน จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เรื่องแนวทางการบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5 มีดังนี้

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 สถานภาพ ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา และ ครูโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง มีลักษณะเป็น แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (Best, 1981) วิเคราะห์ โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.50-3.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาวิเคราะห์การบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา โดยนำข้อมูลที่ ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ ดังนี้

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา เป็นคำถามลักษณะแบบให้ เขียนตอบแสดงความคิดเห็น โดยใช้คำถามปลายเปิด (Open ended question) ใช้การวิเคราะห์เชิง เนื้อหา (Content Analysis) การแจกแจงความถี่ (Frequency) และนำเสนอผลในรูปแบบตาราง ประกอบความเรียง (Adulpittayaporn, 2017)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5 โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ในการแปลความหมาย ดังนี้

1.1 การบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5 โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน

การบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.60	0.65	มากที่สุด	2
2 ด้านการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.56	0.67	มากที่สุด	5
3 ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.57	0.65	มากที่สุด	4
4 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.60	0.65	มากที่สุด	3
5 ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ	4.62	0.63	มากที่สุด	1
โดยรวม	4.59	0.65	มากที่สุด	

1.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

การบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1 มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551	4.65	0.62	มากที่สุด	2
2 มีการจัดทำแผนการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	4.65	0.58	มากที่สุด	1
3 มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.62	0.66	มากที่สุด	3
4 กำหนดให้มีการตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียนก่อนสอนแต่ละรายวิชา	4.59	0.68	มากที่สุด	7
5 กำหนดให้มีการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคลเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความถนัดความสามารถ ทักษะของผู้เรียน	4.58	0.66	มากที่สุด	8
6 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน	4.60	0.65	มากที่สุด	6
7 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	4.58	0.67	มากที่สุด	9

1.2 ด้านการพัฒนาหลักสูตร (ต่อ)

การบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
8 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง	4.58	0.68	มากที่สุด	10
9 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการฝึกทักษะกระบวนการคิด และการใช้ความรู้ในการแก้ไขปัญหา	4.60	0.64	มากที่สุด	4
10 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.60	0.65	มากที่สุด	5
โดยรวม	4.60	0.65	มากที่สุด	

1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น แผ่นพับ วารสาร หนังสืออ้างอิง หนังสือพิมพ์ เป็นต้น	4.58	0.66	มากที่สุด	2
2 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ต YouTube Kahoot Quizizz ซีดีรอม วีซีดีวีดีทัศน์ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เป็นต้น	4.60	0.65	มากที่สุด	1
3 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยอาศัยแหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นประชาชนชาวบ้านที่มีความรู้ความสามารถมีประสบการณ์และประสบผลสำเร็จที่มีอยู่ในชุมชน	4.51	0.72	มากที่สุด	10
4 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เช่น อุทยานแห่งชาติ สวนสัตว์ พิพิธภัณฑ์	4.53	0.72	มากที่สุด	9
5 มีการส่งเสริมให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์	4.57	0.65	มากที่สุด	4
6 มีการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน และภายในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้	4.53	0.69	มากที่สุด	8

1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (ต่อ)

การบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา		ระดับการปฏิบัติ			
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
7	มีการปรับปรุง พัฒนา สื่อและแหล่งเรียนรู้ให้มีคุณภาพ และพร้อมในการใช้งาน	4.57	0.66	มากที่สุด	6
8	มีการปรับปรุง พัฒนาสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบอื่น ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้	4.54	0.70	มากที่สุด	7
9	มีการจัดหนังสือแบบเรียนให้เพียงพอและเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.57	0.66	มากที่สุด	5
10	มีการส่งเสริมให้ครูได้ผลิตและจัดหาสื่อที่ทันสมัยเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.57	0.62	มากที่สุด	3
โดยรวม		4.56	0.67	มากที่สุด	

1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล

การบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา		ระดับการปฏิบัติ			
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1	มีการกำหนด ระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา	4.53	0.66	มากที่สุด	8
2	มีการกำหนดแนวทางในการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของหลักสูตร	4.54	0.66	มากที่สุด	7
3	ส่งเสริมให้สร้างเครื่องมือในการวัดผลเป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชา	4.58	0.66	มากที่สุด	3
4	มีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	4.55	0.66	มากที่สุด	6
5	ส่งเสริมการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง โดยประเมินจากกระบวนการการปฏิบัติ และผลงาน	4.61	0.65	มากที่สุด	1
6	ส่งเสริมการใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับการประเมินตามสภาพจริง	4.59	0.62	มากที่สุด	2
7	มีการนำผลการวัดและประเมินผลไปใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.57	0.63	มากที่สุด	4
8	มีเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับกระบวนการวัดและประเมินผล	4.57	0.66	มากที่สุด	5
โดยรวม		4.57	0.65	มากที่สุด	

1.5 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

การบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงประกาศใช้	4.61	0.63	มากที่สุด	3
2 จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาโดยสะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.60	0.63	มากที่สุด	4
3 ดำเนินการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	4.61	0.63	มากที่สุด	2
4 ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	4.58	0.69	มากที่สุด	6
5 ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาได้บรรลุตามเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนด	4.62	0.66	มากที่สุด	1
6 จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self- assessment Report: SAR) ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.60	0.65	มากที่สุด	5
โดยรวม	4.60	0.65	มากที่สุด	

1.6 ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ

การบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1 ส่งเสริมให้บุคคล องค์กร ชุมชนและสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.60	0.63	มากที่สุด	9
2 ร่วมมือกับชุมชน องค์กร และหน่วยงานต่างๆ เพื่อระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	4.59	0.66	มากที่สุด	10
3 เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน	4.61	0.62	มากที่สุด	7

1.6 ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ (ต่อ)

การบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
4 ให้บริการด้านวิชาการ และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการอื่น ๆ	4.63	0.62	มากที่สุด	3
5 จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษาและชุมชน	4.64	0.61	มากที่สุด	2
6 มีการประชาสัมพันธ์สร้าง ความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรต่างๆ ในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.63	0.67	มากที่สุด	4
7 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร	4.62	0.61	มากที่สุด	6
8 ร่วมมือกับบุคคล ครอบครัวชุมชน องค์กรต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา และใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน	4.63	0.67	มากที่สุด	5
9 จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่น	4.61	0.64	มากที่สุด	8
10 ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียน	4.65	0.60	มากที่สุด	1
โดยรวม	4.62	0.63	มากที่สุด	

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5

2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร สรุปได้ว่า ควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับสภาพผู้เรียน ตรงตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ มาตรฐาน และตัวชี้วัด โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับความถนัด ความสามารถ และผู้เรียนเป็นรายบุคคล และมีการปรับปรุงหลักสูตรอยู่เสมอ

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สรุปได้ว่า ควรมีการจัดการเรียนรู้โดยมีสื่อในการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมอย่างเหมาะสม มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

2.3 ด้านการวัดผลและประเมินผล สรุปได้ว่า ควรมุ่งเน้นการวัดและประเมินตามสภาพจริง นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการวัดและประเมินผล ตรงตามมาตรฐานและตัวชี้วัด โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีความหลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียน และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล

2.4 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา สรุปได้ว่า ควรมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับประกาศของกระทรวง มีการตรวจสอบติดตาม และประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพในการจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดเพื่อยกระดับคุณภาพในการจัดการศึกษา

2.5 ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ สรุปได้ว่า ควรส่งเสริมความร่วมมือขององค์กร ชุมชน ท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการศึกษา สร้างความสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษา ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามโดยครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษา สามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การบริหารวิชาการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5

การบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5 โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน โดยรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สถานศึกษาต้องนำหลักการบริหารมาใช้ในการบริหารอย่างทั่วถึง เท่าเทียม โดยเฉพาะการบริหารวิชาการที่ถือเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา แนวทางการพัฒนาต่าง ๆ ต้องมีการบริหารงานให้เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการสูงสุด โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับหน่วยงานต้นสังกัดเป็นหลัก คำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับการจัดการศึกษา นักเรียน ชุมชน สังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ดังนั้นการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขนาดเดียวกันและอยู่ในสังกัดเดียวกัน จึงมีบริบทที่คล้ายคลึงกัน ส่งผลให้การปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ Pajaroen (2016) ได้ให้ความหมาย การบริหารงานวิชาการ คือ การบริหารวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นหน้าที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการปรับปรุง

พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ (Office of the Basic Education Commission, 2007) กล่าวว่า ความสำเร็จของสถานศึกษาที่มีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการศึกษามีความคล่องตัว เป็นอิสระในการบริหาร ตามแนวทางการบริหารและการจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ต้องได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่ต้องกระจายอำนาจ และมอบอำนาจที่มีตามสายบังคับบัญชาไปให้สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลให้มากที่สุด รวมถึงการสนับสนุนทรัพยากรให้เพียงพอตามเกณฑ์ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายตัวชี้วัดของมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่ผู้บริหารปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก ใหญ่พิเศษ สถานศึกษาขนาดใหญ่ สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้บริหาร คือ ผู้ที่จะพาองค์กรด้านการศึกษาก้าวไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาด้านการศึกษา ทั้งนี้เป็นการบริหารงานเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการปฏิบัติงานสูงสุด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5 ได้มุ่งมั่นในการบริหารงานให้เกิดความสำเร็จในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ เกิดการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษา ให้ดำเนินการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษามีการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และให้ความสำคัญกับการบริหารวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับ ผู้เรียน และผู้รับบริการทางการศึกษา การบริหารงานวิชาการจึงถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา ซึ่งจะมีคุณภาพหรือไม่ขึ้น ขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการทั้งสิ้น ดังนั้นในการบริหารงานวิชาการผู้บริหารจำเป็นต้องมีหลักการในการบริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Intarak (2002) ได้กล่าวถึง หลักการบริหารงานวิชาการที่สำคัญไว้ ดังนี้ 1) หลักการพัฒนาคุณภาพ (Quality management) เป็นการบริหารเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ องค์ประกอบของคุณภาพที่เป็นตัวชี้วัดคือผลผลิต และกระบวนการเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลากรและผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ พัฒนาศักยภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมในระดับสากลมากขึ้น โดยอาศัยกระบวนการประกันคุณภาพ การศึกษาได้แก่ การควบคุมคุณภาพการตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินผล 2) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) เป็นการปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการบริหารได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอ โดยหลักการมีส่วนร่วม การเสนอแนะและการพัฒนาในงานวิชาการ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย จึงอาจดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการวิชาการโดยมีเป้าหมายนำไปสู่การพัฒนา คุณภาพได้มากขึ้น การมีส่วนร่วมต้องเริ่มจาก การร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมประเมินผล 3) หลักการ 3 องค์ประกอบ(3 – Es) ได้แก่ หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้เป็นไปตามขั้นตอนและกระบวนการ มีปัญหาและอุปสรรคขณะดำเนินการก็สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ การมีประสิทธิภาพเน้นไปที่กระบวนการ (Process) การใช้กลยุทธ์และเทคนิควิธีต่าง ๆ ที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ได้ผลผลิต (Outcome) ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความรู้ความสามารถ มีทักษะเพิ่มขึ้นรวมทั้งการคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับ

และหลักประหยัด (Economy) หมายถึง การใช้เวลาน้อย การลงทุนน้อยการใช้กำลังหรือแรงงานน้อย โดยไม่ต้องเพิ่มทรัพยากรการบริหาร แต่ได้ผลผลิตตามที่คาดหวัง ดังนั้นการลงทุนทางวิชาการจึงต้องคำนึงหลักความประหยัดด้วยเช่นกัน 4) หลักความเป็นวิชาการ (Academics) หมายถึง ลักษณะที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระของวิชาการได้แก่ หลักการพัฒนาหลักสูตร หลักการเรียนรู้ หลักการสอน หลักการวัดผลประเมินผล หลักการนิเทศการศึกษา และหลักการวิจัย เป็นต้น หลักการเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5

แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยนำมาสรุปและอภิปรายโดยมีความเห็นในแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร ควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับสภาพผู้เรียน ตรงตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ มาตรฐาน และตัวชี้วัด โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับความถนัด ความสามารถ และผู้เรียนเป็นรายบุคคล และมีการปรับปรุงหลักสูตรอยู่เสมอ

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ต้องมีการจัดการเรียนรู้โดยมีสื่อในการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมอย่างเหมาะสม มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

2.3 ด้านการวัดผลและประเมินผล ควรมุ่งเน้นการวัดและประเมินตามสภาพจริง นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการวัดและประเมินผล ตรงตามมาตรฐานและตัวชี้วัด โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีความหลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียน และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล

2.4 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ต้องมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับประกาศของกระทรวง มีการตรวจสอบติดตามและประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพในการจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดเพื่อยกระดับคุณภาพในการจัดการศึกษา

2.5 ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ ควรส่งเสริมความร่วมมือขององค์กร ชุมชน ท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการศึกษา สร้างความสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษา ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษาพบว่า การบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5 โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้านมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่ต่ำสุดคือด้านการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ดังนั้นควรมีการจัดการเรียนรู้โดยมีสื่อในการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมอย่างเหมาะสม มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน มีการจัดสถานการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้มีประสบการณ์และก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่าย ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงาม มีพัฒนาการทั้งทางกาย ทางสมอง อารมณ์และสังคม ตลอดทั้งจัดสภาพแวดล้อมให้มีบรรยากาศเป็นแหล่งเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เน้นการปลูกฝังความรู้คู่คุณธรรมโดยจัดให้มีการตรวจสอบความรู้พื้นฐาน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 จากการศึกษาพบว่า การบริหารวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 5 โดยมีข้อเสนอแนะเป็นรายด้าน ดังนี้

1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษายังมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษายังไม่สอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสภาพผู้เรียน อีกทั้งการปรับปรุงหลักสูตรไม่มีความต่อเนื่อง ดังนั้น ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และสอดคล้องกับหลักสูตร มาตรฐานและตัวชี้วัด ที่กำหนด อีกทั้งต้องมีการประเมินการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

2) ด้านการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษายังมีการจัดการเรียนรู้ที่ยังไม่มีคุณภาพ ขาดการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน อย่างเหมาะสม และขาดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ดังนั้น ควรมีการจัดสถานการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้มีประสบการณ์และก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่าย ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงาม มีพัฒนาการทั้งทางกาย ทางสมอง อารมณ์และสังคม ตลอดทั้งจัดสภาพแวดล้อมให้มีบรรยากาศเป็นแหล่งเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เน้นการปลูกฝังความรู้คู่คุณธรรมโดยจัดให้มีการตรวจสอบความรู้พื้นฐาน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3) ด้านการวัดผลและประเมินผลสถานศึกษายังขาดการวัดและประเมินตามสภาพจริง โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการวัดและ ประเมินผลน้อย และผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล ดังนั้นควรมีการประเมินตามสภาพจริงในการจัด

การศึกษา เพื่อให้สามารถอธิบายผลจากการปฏิบัติงาน ทั้งผลลัพธ์ความสำเร็จและแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งต้องนำเครื่องมือมาใช้ในการดำเนินงานให้เกิดความสะดวก และเกิดคุณภาพ

4) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษามีนโยบายไม่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ขาดการตรวจสอบติดตาม และประเมินผล ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด ดังนั้น สถานศึกษาควรมีระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม ประเมินผล เพื่อให้สถานศึกษามีการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ภายใต้กฎ ระเบียบ แบบแผนที่กำหนด ให้เป็นมาตรฐานร่วมกัน

5) ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ สถานศึกษาขาดความร่วมมือขององค์กร ชุมชน ท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และขาดการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษา ดังนั้นควรส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษา สร้างความสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ ต้องสอดคล้องกับบริบทและความจำเป็นของชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา และสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อชุมชนและสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของสถานศึกษา ขนาดต่าง ๆ และในหน่วยงานการศึกษาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานของสถานศึกษา

References

- Adulpittayapor, P. (2012). *Guidelines for developing academic administration for small secondary schools According to the concept of a collaborative network for developing student quality*. [Unpublished doctoral dissertation]. Chulalongkorn University.
- Apiwattanawan, M. (2016). *Development of guidelines for academic administration in the development of learning processes for educational institutions under the Maha Sarakham Provincial Administrative Organization*. [Unpublished doctoral dissertation]. Mahasarakham University.

- Bangkok Secondary Educational Service Area Office 1. (2020, 25 August). *Information Bangkok Secondary Educational Service Area Office 1.* (sesao1).
<https://eoffice.sesao1.go.th/info>.
- Chumsak Intarak. (2002). Academic Administration. Pattani: Educational Technology Division, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Pattani Campus.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities. Journal Education and Psychology Measurement.* 3(30), 607-610.
- Office of the Basic Education Commission. (2007). *Guidelines for decentralizing administration and organizing Education shall be given to the Educational Service Area Office and Educational Institutions Committee in accordance with ministerial regulations to determine the criteria. and methods for decentralizing administration and education, B.E. 2007.* Bangkok. Agricultural Cooperatives Association of Thailand Co., Ltd.
- Runcharoen, T. (2010). *Organization and administration of education in the era of educational reform.* Khawfang.
- Srisaat, B. (2002). *Basic research (6th ed).* Suwiriyan.
- Suriporn Pajaroen. (2016). Guidelines for Academic Management Promoting Students' Learning Skills in the 21st Century. (Master's thesis, Rajabhat University Banjong Bung Campus).